

Justičná skúška

Medzinárodné právo súkromné
január 2014

Právomoc slov. justičných orgánov podľa Nariadenia Rady č. 44/2001, medzinárodných zmlúv a ZMPS

- Súhrn oprávnení, ktoré MPS priznáva súdom/orgánom určitého štátu na základe jurisdikčného kritéria
- Prednosť pred ZMPS má nariadenie EÚ alebo medzinárodná zmluva (čl. 7 ods.5 Ústavy, čl. 2 ZMPS)
- Medzinárodná právomoc nie je príslušnosť (tá je vecná a miestna)
- Ak by slovenský súd rozhodol vo veci s cudzím prvkom a nemal by na konanie právomoc, môže spôsobiť nevykonateľnosť rozhodnutia v cudzine.
- Lugánsky dohovor L 339/23 Ú.v.EÚ z 21.12.2007
Dánsko, Island Nórsko, Švajčiarsko + EÚ

1.

VZÁJOMNÝ VZŤAH PRÁVOMOCÍ PODĽA BRUSELU I (Nar.44/2001)

- Právomoc všeobecná čl.2 je zameniteľná s právomocou:
- Právomoc špeciálna čl.8-21 má prednosť
- Právomoc výlučná čl.22 má prednosť
- Právomoc založená voľbou strán čl.23 má prednosť
- Právomoc založená podriadením sa právomoci konajúceho súdu čl.24, neuplatní sa,
- Osobitnou čl. 5
- Alternatívnou čl. 6 a 7
- pred právomocou všeobecnou a alternatívnou
- pred všetkými ostatnými právomocami
- pred všetkými ostatn. právomocami okrem výlučnej
- ak žalovaný namietne absenciu právomoci alebo ak sa jedná o čl.22

2.

PRÁVOMOCI PODĽA BRUSELU II (Nariadenie č. 2201/2003)

- Sudca vo veciach rozvodu len porovná, či je dané jedno z kritérií v čl.3, prípadne 4 a 5. Charakter týchto právomocí je výlučný. Ak žiadny súd nemá podľa čl.3,4,5 právomoc, založí ju sudca podľa ZMPŠ alebo prípadne dvojstranných zmlúv – čl.7
- Vo veciach rodičovských práv a povinností právomoc stanoví čl. 8, resp. 9 na dobu 3 mesiacov po zákonom presťahovaní, kde platí perpetuacio fori, ak sa jedná o zmenu rozsudku o práve styku. Pri nezákonom presťahovaní platí čl. 10 „Spomenúť únosy“.
- Právomoc pre výživné v nariadení o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti č. 4/2009 (Ú. v. EÚ L 7, 10.1.2009, s. 1 – 79)
- Obvyklý pobyt –článok JUDr.Haňapku v JR č.53/2001. OP je tam,kde sa osoba obvykle, reálne, väčšinou zdržiava bez ohľadu na úmysel sa tam zdržiavať trvale. Dieťa má OP tam, kde ho má rodič, ktorý má dieťa zverené do opateru
- Trvalý pobyt – je registrovaný, právny stav bez ohľadu na to, či sa tam skutočne zdržiava
- Bydlisko (podobá sa na domicil) – skutočne, reálne sa tam zdržiava s úmyslom tam bývať, sídlieť)

3.

Právomoc podľa ZMPS

- prichádza do úvahy len ak neexistuje medzinárodná zmluva, ani nariadenie EÚ (spravidla voči USA, Kanada, Latinská Amerika-ale nie Kuba, Afrika, Ázia-ale nie Vietnam)
- právomoc je upravená v §§ 37 – 47 v oddiele 1. §37 je všeobecný, ak inde nie je ustanovené inak (žalovaný má v SR bydlisko alebo sídlo a ak ide o majetkové práva, ak tu má majetok)
- §§37 – 37f (37f od 1.1.2012 zrušený) sú inšpirované Bruselom I. Nový ods. 2 v § 48 perpetuatio fori
- §39 ods.4 spolu s rozvodom koná slov. súd o úprave práv a povinností k maloletým, len ak sú podmienky tam uvedené splnené. Ak nie sú, rozhodne len o rozvode a ÚPP zastaví pre nedostatok právomoci. (ZMPS je lex specialis k OSP).

Kolízne a priame normy v medzinárodnom práve súkromnom

- **Kolízna norma** – osobitný druh právnej normy, kt. úlohou je ustanoviť, právo ktorého štátu z kolidujúcich právnych poriadkov má použiť justičný orgán na riešenie určitého súkromnoprávneho pomeru s cudzím prvkom. Z hľadiska prameňa môžu byť vnútroštátneho pôvodu (ZMPS) alebo sú v medzinárodných normách (nariadenia Rím I. a Rím II)
- samy neupravujú práva a povinnosti účastníkov právneho vzťahu
- podľa určitých hľadísk (kritérií) určia právny poriadok niektorého štátu, ktorého normami sa právny vzťah bude riadiť
- upravujú právny vzťah nepriamo, prostredníctvom zapojenia hmotného práva určeného právneho poriadku, ktorý bol povolaný kolíznou normou, aby upravil daný právny vzťah

1.

Štruktúra kolíznej normy

- skladá sa z 2 častí: rozsahu a nadviazania
- **rozsah** vymedzuje okruh právnych vzťahov, právnych otázok, ktorých sa KN týka a ktoré upravuje
- **nadviazanie** ustanovuje, ktorý právny poriadok sa má použiť na riešenie právnych vzťahov a právnych otázok vymedzených v rozsahu
- **kolízne kritérium** (hraničný ukazovateľ)-právne významná skutočnosť pre daný druh právnych vzťahov alebo otázok, označených v rozsahu KN, ktorá rozhoduje o určení/výbere práva, ktoré má byť použité. Môže byť aj skryté - § 10/1 ZMPS: Ak si účastníci nezvolia rozhodné právo, spravujú sa ich záväzkové vzťahy právnym poriadkom, použitie ktorého zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu
- Rozsah aj nadviazanie môžu byť rozvinuté
- Nie vždy ustanovuje KN použitie hmotného práva. V záväzkovom práve je bežná voľba práva v rozhodcovskej doložke
- **Príklady:** 1. §17 ZMPS: Dedičské právne pomery sa spravujú právnym poriadkom štátu, ktorého bol porúčiteľ príslušníkom v čase smrti
- 2. čl. 12 Rím II: Mimozmluvný záväzok vyplývajúci z rokovaní pred uzavretím zmluvy, bez ohľadu nato, či došlo k jej uzavretiu, sa spravuje tým istým právnym poriadkom ako zmluva alebo právnym poriadkom, ktorým by sa zmluva spravovala, ak by bola uzavretá

2.

Priame normy

- **Priame normy** – samy priamo upravujú hmotnoprávne práva a povinnosti účastníkov súkromnoprávných vzťahov s medzinárodným prvkom bez predchádzajúceho použitia kolíznej normy
- Obvykle sú medzinárodného pôvodu, tzn. že dohodnutím priamych noriem zmluvné štáty prejavili vôľu odstrániť rozdiely vo svojich právnych poriadkoch a nahradia ich spoločne dohodnutými priamymi normami
- **Príklad:** Predávajúci je povinný dodať tovar, odovzdať akékoľvek doklady, ktoré sa naň vzťahujú, a vlastnícke právo k tovaru, ako vyžaduje zmluva a tento Dohovor za podmienok ustanovených zmluvou a týmto Dohovorom (čl. 30 Dohovoru OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru).

3.

Druhy kolíznych noriem

- Z hľadiska **prameňa**:
- vnútroštátne (ZMPS)
- medzinárodné (Rím I a Rím II)
- Z hľadiska **spôsobu nadviazania**:
- jednostranné-neúplne (priamo určujú právny poriadok) Napr. §21 ods.1 ZMPS-Ak sú manželia príslušníkmi rôznych štátov, spravujú sa osobné a majet. vzťahy manželov právom slovenským
- dvojstranné-úplne (prostredníctvom hraničného ukazovateľa určujú právny poriadok)
- Z hľadiska **dipozície**:
- dispozitívne (§10 a 16 ZMPS záväzky a Pr.Po)
- kogentné (§17 ZMPS DPP poručiteľ.občianstvo)

Osobný, záväzkový a vecný štatút

- **Osobný štatút** –súbor právnych predpisov upravujúcich právne postavenie fyzických a právnických osôb (spôsobilosť na práva a spôsobilosť na právne úkony) v rámci právnych pomerov s cudzím prvkom.
- Právny poriadok štátu upravuje právne postavenie (právnú subjektivitu) osôb, ktoré sú nositeľmi práv a povinností.
- Iné podmienky právnej subjektivity sú určené pre fyzické osoby a iné pre právnické osoby.
- Rozhodné právo na posúdenie spôsobilosti osoby na práva a právne úkony (FO aj PO) je právo štátu, ktorého je osoba príslušníkom (§3 ZMPS, niektoré dvojstranné zmluvy, posúdenie právnej subjektivity je vylúčené z nariadení EU).

1.

Osobný štatút fyzických osôb

- **Spôsobilosť na práva** – väčšinou narodením + v SR sa musí narodiť živé, inde sa musí dožiť určitého veku
- Hraničné ukazovatele pre výber RP pre spôsobilosť sú lex patriae (SR-§3 ZMPS, ods.2 uľahčenie pre cudzincov, ale špeciálne spôsobilosť zriadiť závet -§ 18, a spôsobilosť uzavrieť manželstvo - 19) alebo lex domicilii (UK)
- Zánik spôsobilosti na práva – smrťou alebo vyhlásením za mŕtveho
- **Spôsobilosť na právne úkony**- veková hranica (môže byť rôzna) a absencia duševnej choroby. Ak sú stanovené ďalšie podmienky (rasa, pohlavie, farba pleti), prichádza do úvahy § 36 ZMPS
- Možno ju obmedziť rozhodnutím súdu – právomoc majú slovenské súdy, ak osoba má obvyklý pobyt v SR (§42 ZMPS)
- Spôsobilosť na práv a spôsobilosť na právne úkony u FO nevzniká v rovnakom čase.

2.

Osobný štatút právnických osôb

- **Spôsobilosť na práva a povinnosti vzniká súčasne so spôsobilosťou na právne úkony.** Právny poriadok štátu „povolí“ vznik PO.
- PO nemá štátnu príslušnosť v zmysle FO, ale určitý právny poriadok stanovuje podmienky jej vzniku/registrácie.
- V právnych poriadkoch existujú 2 hraničné ukazovatele na výber rozhodného práva pre osobný štatút PO:
- **princíp sídla** - spravuje sa právom štátu, kde má sídlo organizácie (v SR § 22 Obch.Z.-513/91 Zb.)
- **inkorporačný princíp** – spravuje sa právom štátu, podľa právneho poriadku ktorého bola PO založená
- Cudzí štát ? – má postavenie PO, ale je vyňatý z právomoci slov. súdov vzhľadom na jeho suverenitu (imunita cudzieho štátu a imunita diplomatických osôb). Výnimky z imunity sú v § 47/ ods.3 ZMPS (nehnutelnosti v SR, dedičstvo v SR, výkon povolania alebo obchodnej činnosti mimo úradných funkcií, dobrovoľne sa podrobia

3.

Závazkový (obligačný) štatút

- **Závazkový štatút** – súhrn právnych noriem, ktorými sa riadi daný záväzkový vzťah s cudzím prvkom. Rozhodným právom pre daný záväzkový vzťah môžu byť:
- Priame normy z medzinárodne dohodnutých zmlúv (Dohovor OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru)
- právny poriadok niektorého štátu buď zvolený stranami záväzku alebo vybraný na základe hraničných kritérií. Voľba práva má prednosť, ale je vylúčená v prípadoch uvedených v § 37d (nehnuteľnosti a registrácia patentov)

4.

Závazkový (obligačný) štatút

- Právomoc:
- všeobecná (§37 ZMPS, čl.2 Brusel I)
- súbežná (§§ 37a-37c ZMPS, nie celkom rovnaké s čl. 5, 9,15,19 Bruselu I – ochrana slabšieho účastníka zachovaná)
- výlučná (§ 37d ZMPS, čl. 22 Bruselu I je širší - obchodné spoločnosti, verejný register a VR)
- založená dohodou (§ 37e ZMPS, čl. 23 Bruselu-voľba obmedzená v prospech slabšieho účastníka – zamestnanec, poistený, spotrebiteľ)

5.

Závazkový (obligačný) štatút

- Rozhodné právo:
- voľba rozhodného práva – typická pre záväzky, má prednosť, môže sa urobiť aj mlčky, zvolené môže byť akékoľvek platné a konkrétne právo – nežiaduce účinky- výhrada verejného poriadku (§ 36 ZMPS, čl. 21 Rím II). Pri voľbe RP sa neprihliada na kolízne ustanovenia zvoleného právneho poriadku (§9 ods. 2 ZMPS, čl. 20 Rím I, čl.24 Rím II)
- určené RO podľa kolíznych kritérií – ak neexistuje voľba, alebo je neplatná, vyberie sa RP podľa kolíznych kritérií pre daný záväzkový vzťah (§ 10 ZMPS ale aj 15, čl. 4 –všeobecné pravidlo Rím I,

6.

Vecný (reálny) štatút

- Súhrn právnych predpisov, ktorými sa spravujú právne vzťahy s cudzím prvkom, ktorých predmetom sú vecné práva
- Vecné práva – predmetom sú hmotné veci hnutel'né aj nehnuteľné. Patrí sem typicky vlastnícke právo, držba (účinky erga omnes-absolútne právo) a vecné práva k cudzej veci (záložné právo, zádržné právo, vecné bremeno -účinky inter partes-relatívne právo)
- Lex rei sitae – hraničné kolízne kritérium pre rozhodné právo pre nehnuteľnosti, v súčasnosti aj pre hnutel'nosti. Určuje, ktoré vecné práva môžu existovať, aký je ich obsah a účinky, ako sa vykonávajú, ako vznikajú a zanikajú. Pri hnutel'ných veciach pre vznik a zánik vecných práv je táto zásada prelomená v prospech práva miesta, kde sa hnutel'ná vec nachádza v čase, keď nastala skutočnosť rozhodná pre vznik alebo zánik vecného práva (§ 6 ZMPS)

7.

Vecný (reálny) štatút

- Vecný štatút prepravovaných vecí (§6 ZMPS) – pre vznik a zánik vecných práv lex rei sitae nie je vhodný → domicil vlastníka, právo vlajky, lex loci destinationis, lex loci expeditionis (v SR)
- Vydržanie hnuteľnej veci – tam, kde bola vec na začiatku vydržacej doby, neplatí to bezvýnimočne (§8 ZMPS)
- Zápis do verejného registra – lex rei sitae, aj keď právny dôvod vzniku, zániku, obmedzenia a prevodu knižného práva sa posudzujú podľa iného PP (kúpna zmluva, kde zvolili iné právo alebo dedenie)
- Právomoc – všeobecná (§ 37 ZMPS) – žalovaný má v SR bydlisko, sídlo, majetok (ak ide o majetkové práva)
- - výlučná (§37d ZMPS) – nemožno ju zmeniť voľbou, vplyv na UaVR v cudzine

Výhrada verejného poriadku.

Remisia a transmissia

- **Výhrada VP** (§ 36 ZMPS) – právny predpis cudzieho štátu nemožno použiť, ak by sa účinky jeho použitia priali takým zásadám spoločenského a štátneho zriadenia SR a jej právneho poriadku, na ktorých treba bezvýhradne trvať a nemôžu byť oslabené použitím cudzieho práva, na kt. odkazuje vlastná KN. Aj UaVR možno odmietnuť.
- Zásady majú často podobu ústavného zákona, nachádzajú sa v preambule zákonov,
- Neuplatní sa len ustanovenie, ktoré je v rozpore so slovenským VP.

1.

Výhrada verejného poriadku

- **Relatívna VVP** – kvôli VVP nemožno aplikovať cudziu normu, ale v určitých prípadoch sa môžu priznať právne účinky právnym aktom vydaným cudzími orgánmi- napr.manželstvo SK a bigamický manžel uzavreté v cudzine-účinky pre dedenie by sme priznali všetkým manželkám
- **Absolútna VVP** – nepriznajú sa účinky cudzej norme, ale ani právnym aktom vydaným v cudzine podľa cudzieho práva – napr. vyhlásenie SK občana za mŕtveho cudzím orgánom v cudzine

2.

Remisia a transmissia (odkaz a spätný odkaz)

- Remisia a transmissia (§ 35 ZMPS)-ak slovenská KN odkazuje na použitie cudzieho právneho poriadku, ktorého KN odkazujú späť na použitie slovenského PP alebo ďalej na právo iného štátu, možno takýto odkaz prijať, ak to zodpovedá rozumnému a spravodlivému usporiadaniu vzťahu, o ktorý ide. FR občan zomrel v SR, kde vlastnil nehnuteľnosť)§17 ZMPS-RP a §45 – právomoc
- Zistiť sa má obsah cudzieho hmotného práva aj s jeho KN (MPS)
- Pozor Rím I a Rím II vylučujú použitie spätného odkazu. Sudca číta len cudzie hmotné právo bez MPS. Tendencia aj v budúcom medzinárodnom dedení.

Uznanie a výkon cudzích rozhodnutí (ZMPS, B I a B IIbis)

- **Uznanie** - cudziemu rozhodnutiu sa na území SR priznajú tie isté právne účinky akoby išlo o rozhodnutie tuzemské. Uznáva súd alebo aj iný orgán (matrika)
- **Výkon** – prinútenie osoby, ktorej bola uložená cudzím rozhodnutím určitá povinnosť, k splneniu tejto povinnosti, ak ju nespĺnila dobrovoľne. Slovenský súd (starostlivosť o maloletých a poplatky) alebo exekútor (ostatné veci) vykoná cudzie rozhodnutie
- **Cudzie rozhodnutie** – rozhodnutie orgánov cudzieho štátu, nimi schválené dohody a zmiery vo veciach občianskych, obchodných, rodinných, pracovných a iných podobných veciach, ak o nich v SR rozhodujú súdy, ako aj cudzie notárske listiny v týchto veciach (*japonský rozvod*)

1.

U a VR (§ 63 a nasl.ZMPS)

- KS BA uznáva cudzie rozhodnutia v manželských veciach, určenie rodičovstva (ak aspoň jeden z účastníkov je slovenský občan), osvojenie dieťaťa, kt. je slovenským občanom a obmedzenie alebo pozbavenie spôsobilosti slovenského občana na PÚ - vyžaduje sa osobitný výrok
- OS v obvode bydliska dieťaťa, alebo kde sa zdržiava, alebo OS BA I uznáva cudzie rozhodnutia o zverení dieťaťa do starostlivosti alebo úprave styku-bud'výrok alebo nariadenie výkonu
- OS príslušný na nariadenie výkonu alebo vydanie poverenia v ostatných prípadoch - nariadi výkon (maloletí) alebo vydá poverenie na exekúciu. Inak súd na rozhodnutie prihliadne, akoby išlo o rozhodnutie slovenského súdu. Na návrh oprávneného alebo povinného je možné rozhodnúť o uznaní/neuznaní rozhodnutia aj osobitným výrokom. Ak takéto rozhodnutie nevyžaduje výkon, je príslušný všeobecný súd osoby, voči ktorej sa rozhodnutie má uznať

2.

U a VR (§ 63 a nasl.ZMPS)

- Podmienky uznania (§ 64) v tomto prípade súd kontroluje, ak nie sú odlišné podmienky uznania uvedené v MZ, ktorou sú dotknuté štáty viazané
- O uznaní/neuznaní v manželských veciach, určenia rodičovstva, pozbavení/obmedzení spôsobilosti na PU a osvojenia súd rozhoduje rozsudkom, inak rozhoduje uznesením
- Nikdy nepreskúmava cudzie rozhodnutie vo veci samej
- Ustanovenia o uznaní sa použijú primerane aj na konanie o návrhu na vyhlásenie rozhodnutia za vykonateľné/nevykonateľné

3.

U a VR (Brusel I.)

- Osobitné uznávacie konanie nie je potrebné, ale vždy sa vyžaduje vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia v SR (chybne-exekútori, advokáti aj súdy)
- Príslušný je OS, podľa bydliska účastníka, proti ktorému sa rozsudok má vykonať, alebo podľa miesta výkonu
- Predkladá sa návrh, cudzí rozsudok a osvedčenie, ktoré vydá súd pôvodu. Preklady len na vyžiadanie.
- Ak návrh spĺňa formálne náležitosti podľa § 53, súd rozsudok vyhlási za vykonateľný. Neskúma podmienky uznania, ani špeciálnu právomoc (poistenie, spotrebiteľ a výlučná právomoc) – čl. 35 a 34 ani platnosť MZ.
- Len na námietku v odvolaní skúma uvedené skutočnosti

4.

U a VR (Brusel II bis)

- Uznáva sa bez osobitného konania (napr. „nové“ rozsudky o rozvode „len“ registruje matrika) , ale účastník môže požiadať o uznanie/neuznanie. Platí pre rozvod aj pre rodičovské práva a povinnosti.
- Vyhlásenie vykonateľnosti rozsudkov o rodičovských p. a p. musí byť vždy okrem rozsudkov o práve styku a vrátení dieťaťa po občianskom únose, ktorý vydal súd s právomocou. Tie sa uznávajú a sú vykonateľné bez vyhlásenia vykonateľnosti- návrh, rozsudok a osvedčenie - súd nariadi výkon
- Súd vyhlási vykonateľnosť po splnení formálnych náležitostí. Namietat' sa môžu len dôvody neuznania a nedostatok právomoci

Reciprocita v MPS, Rímsky dohovor a Nariadenie Rím I.

- Reciprocita (vzájomnosť)-správanie štátu ako subjektu MP voči inému štátu spravidla podmienené tým, že tento iný štát v konkrétnej oblasti vystupuje voči nemu rovnako.
- Uplatňuje sa v oblasti: právneho postavenia cudzincov, uznávania práv nadobudnutých na základe cudzích právnych predpisov a uznávania pôsobnosti cudzích pr. predpisov.
- Rozlišuje sa formálna a materiálna reciprocita

1.

Reciprocita

- Formálna R (§ 32 ZMPS)– zásada, podľa ktorej štát v oblasti osobných a majetkových práv priznáva cudzincom v podstate rovnaké práva ako vlastným občanom-na území štátu majú všetky osoby rovnaké práva a povinnosti (Osobné práva - z oblasti RP, osobná zložka autorských práv, vynálezov. Majetkové práva-vecné, záväzkové, dedičské, pracovné a majetková zložka autorských práv).Nepodmieňuje sa jej poskytnutie. Výnimočne môže MZV vyhlásiť, že sa tieto práva nepriznajú, ak zistí, že cudzí štát nakladá zo slovenskými ŠO inak ako so svojimi. Nestačí len vedomosť súdu o tom, musí byť vyhlásené opatrenie MZV. (aktívne aj pasívne volebné právo – nie)

2.

Reciprocita

- Materiálna R – zásada, podľa ktorej možno cudzincom poskytnúť také práva, aké poskytuje jeho domovský štát príslušníkom lex fori. Práva cudzincovi sa poskytujú podmienenečne, ak jeho štát poskytne rovnaké práva našim občanom.
- Súd musí zistiť vzájomnosť (v medzinárodnej zmluve, vyhláseniach vzájomnosti MZV SR v Z.z.-napr.Alberta,Manitoba ozn. č. 61/2003, poskytne faktickú vzájomnosť tam, kde nie sú časté styky so štátom.
- Uplatňuje sa v § 45 ods.1 a/, § 50, 51 ods.2 b/,§ 56 ZMPS

3.

Rímsky dohovor - Nariadenie Rím I

- DOHOVOR o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky, otvorený na podpis v Ríme 19. júna 1980, v Eur-lex Ú.v.EÚ C 169/10 z 8.7.2005
- Pre SR platí od 1.8.2006 (pozri ozn. č. 474/2006 Z.z.). Uplatní sa v SR na zmluvy uzavreté po tomto dátume. SR pristúpila aj k 2 protokolom o výklade dohovoru SDEÚ. Výkladová správa Giuliani + Lagarde Ú.v. EÚ C 282 z 31.10.1980
- Dohovor bol nahradený Nariadením EP a Rady (ES) č. 593/2008 z 17.6.2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky Ú.v. EÚ L 177/6 z 4.7.2008. Aplikuje sa na zmluvy uzavreté od 17.12.2009 vrátane
- D a N slovenský súd použije na občianskoprávne a obchodné veci s cudzím prvkom bez ohľadu, či bývajú účastníci v EÚ. Neuplatňuje sa na daňové, colné a správne veci (Rím I)
- D a N nahradili čl. 9 – 16 ZMPS, ktorý sa použije na zmluvy uzavreté pred 1.8.2006. Prípade dvojstranné zmluvy boli tiež nahradené.

4.

Rímsky dohovor–Nariadenie Rím I

- Vylúčené sú veci osobného stavu, spôsobilosť FO na práva a PÚ, záväzky z rodinných vzťahov, záväzky z majetkového práva manželov, zo závetu a dedenia, záväzkové vzťahy zo zmienek, šekov a CP, rozhodcovská zmluva a dohody o voľbe súdu, otázky upravené právom obchodných spoločností, otázka, či zástupca môže zastúpeného zaviazat voči 3. osobe, trusty, predzmluvné záväzky (Rím I) a niektoré poisťné zmluvy (Rím I)
- Univerzálne uplatnenie –právny poriadok určený podľa dohovoru sa uplatní bez ohľadu na to, či je právnym poriadkom ČS
- Teritoriálne - na všetky ČS EÚ okrem Dánska + FR zámorské departementy, Gibraltar, Madeira, Azory, Kanárske ostrovy, Alandské o.
- Voľba RP má prednosť (čl. 3) je však obmedzená kogentnými komunitárnymi normami ES (čl. 3 ods.4), kogentnými normami štátu zvoleného RP (čl. 3 ods.3), imperatívnymi normami (čl.9), výhradou VP (čl. 21) a obmedzeniami pre zmluvy o preprave, spotrebiteľské, poisťné a pracovné (čl. 5-8)
- Ak voľba absentuje – platí všeobecné pravidlo v čl. 4 ods.1, kde sú zmluvy špecifikované. Ak sa nejedná o špecifikovanú zmluvu v čl. 4 ods.1, platí, že sa spravuje právom štátu OP zmluvnej strany, ktorá má uskutočniť plnenie charakteristické pre zmluvu
- Zákaz spätného a ďalšieho odkazu

Osobitné dojednania v MOP

- Obchodný zákonník (zák. č. 513/91 Zb.- posledná zmena účinná od 1.12.2009) v Hlave III, diel III (§739 až 755). Používajú sa na záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, na ktorých vzniku sa podieľa aspoň jeden účastník, ktorý má sídlo alebo miesto podnikania na území iného štátu.
- Zákaz ďalšieho vývozu, obmedzenie predaja, menová doložka, Zmluva o výhradnom predaji, Zmluvy o viazaných obchodoch, závislé zmluvy, viacstranné výmenné obchody

1.

Zákaz ďalšieho vývozu (§739...)

- Ak je v kúpnej zmluve písomne určené, že sa kupujúcemu zakazuje spätný vývoz (reexport) kúpeného tovaru, zodpovedá kupujúci predávajúcemu v prípade, že by tovar ktokoľvek vyviezol z určenej oblasti. Kupujúci je povinný nahradiť predávajúcemu škodu spôsobenú mu porušením tohto záväzku bez ohľadu na to, či tovar vyviezol sám kupujúci alebo niekto iný (nadobúdateľ tovaru).
- Vyžaduje písomnú formu

2.

Dojednanie o obmedzení predaja (§742 ...)

- Dojednaním o obmedzení predaja sa predávajúci zaväzuje, že nebude určitý tovar predávať určitému okruhu zákazníkov alebo do určitého štátu, alebo že tento tovar bude predávať len v obmedzenej miere alebo za podmienok určených v dojednaní.
- Vyžaduje písomnú formu, tvorí súčasť kúpnej zmluvy

3.

Menová doložka (§744)

- Ak zmluva určuje, že cena alebo iný peňažný záväzok sa rozumie pri určitom kurze meny, v ktorej sa má záväzok plniť (zabezpečovaná mena), vo vzťahu k inej mene (zabezpečujúca mena), a ak dôjde po uzavretí zmluvy k zmene kurzového pomeru oboch mien, je dlžník povinný zaplatiť sumu zníženú alebo zvýšenú tak, aby suma v zabezpečujúcej mene zostala nezmenená.
- Rozhodné sú stredné devízové kurzy štátu, kde má dlžník sídlo v čase uzavretia zmluvy a v čase, keď sa peňažný záväzok plní, ak nie je dohodnuté inak

4.

Zmluva o výhradnom predaji (§745)

- Zmluvou o výhradnom predaji sa zaväzuje dodávateľ, že tovar určený v zmluve nebude v určitej oblasti dodávať inej osobe než odberateľovi, t.j. výhradný predajca. Ak zmluva nie je dojednaná písomne, alebo ak nie je v nej určená oblasť alebo druhy tovaru, na ktoré sa zmluva vzťahuje, je neplatná.
- Ak nie je v zmluve určené, na akú dobu sa uzaviera, zaniká zmluva po uplynutí jedného roka po jej uzavretí

5.

Zmluva o viazaných obchodoch

- **Závislé zmluvy** (§ 750) - ak vyplýva zo zmluvy alebo z okolností, za ktorých bola zmluva uzavretá a ktoré sú pri uzavretí zmluvy známe obom stranám, že plnenie z tejto zmluvy (hlavnej zmluvy) závisí od plnenia inej zmluvy (vedľajšej zmluvy), predpokladá sa, že plnenia z vedľajšej zmluvy tvorí odkladaciu podmienku účinnosti hlavnej zmluvy. Ak sa má alebo ak sa z hlavnej zmluvy plní vopred, má nesplnenie vedľajšej zmluvy povahu rozvázovacej podmienky.

6.

Zmluva o viazaných obchodoch

- **Viacstranné výmenné obchody** (§751) , pri ktorých uzaviera niekoľko osôb jednu zmluvu alebo niekoľko spolu súvisiacich zmlúv, podľa ktorých má dôjsť k vzájomnému dodaniu tovaru medzi účastníkmi majúcimi sídlo alebo miesto podnikania na území rôznych štátov. Kúpna cena býva spravidla vyrovnávaná iba medzi účastníkmi, ktorí majú sídlo podnikania na území toho istého štátu. Tieto obchody sa nazývajú aj kompenzačnými.
- Účastníci VVO, ktorí majú sídlo na území toho istého štátu ručia spoločne a nerozdielne za splnenie záväzku každého z nich voči účastníkom, ktorí majú sídlo na území iného štátu.